

FNS KLIMAPANEL ANSLÅR AT MELLOM 20 MILLIONER OG 1 MILLIARD MENNESKER ER FORVENTET Å MÅTTE FLYKTE FRA HJEMMENE SINE SOM ET RESULTAT AV KLIMAENDRINGENE INNEN 2050.

PRINSIPPET OM KLIMARETTFERDIGHET ER SENTRALT I FNS KLIMAFORHANDLINGER OG FASTSLÅR AT ALLE LAND SKAL HA FELLES, MEN ULIKT ANSVAR FOR UTSLIPPSKUTT OG KLIMATILPASSNING.

SAMLET SETT STÅR VERDENS MATPRODUKSJON FOR OM LAG 40 % AV ALLE KLIMAGASSUTSLIPP. VED HJELP AV SMÅSKALA LANDBRUK BASERT PÅ AGROØKOLOGISKE METODER KAN MAN REDUSERE UTSLIPPENE DRASTISK.

STORTINGSMELDINGEN "Å DELE FOR Å SKAPE", UTARBEIDET AV NÅVÆRENDE REGJERING, HANDLER I STOR GRAD OM HVORDAN NORGES UTVIKLINGSPOLITIKK MÅ FORMES I ET BÆREKRAFTIGHETSPERSPEKTIV.

KLIMAENDRINGER RAMMER FATTIGE MENNESKER I KLIMASENSITIVE OMRÅDER HARDEST. ALLIKEVEL ER DET GLOBALE SØR STERKT UNDERREPRESENTERT I BESLUTNINGSPROSESSER I KLIMASAMMENHENG.

I FØLGE FNS BARNEKONVENSJON HAR UNGDOM RETT TIL YTRINGSFRIHET, TIL Å ORGANISERE SEG OG TIL Å BLI HØRT I SAKER DER DE ER BERØRT. I PRAKSIS ETTERLEVES IKKE ALLTID DENNE RETTEN, MEN UNGES DELTAKELSE POLITISKE BESLUTNINGER ER SVÆRT VIKTIG FOR DEMOKRATISKE PROSESSER.

I 2012 STILTE 29 SIVILSAMFUNNS-ORGANISASJONER SEG BAK FORSLAGET OM Å OPPRETTE ET FRAMTIDSOMBUD I NORGE - EN PARTIPOLITISK UAVHENGIG INSTITUSJON SOM SKAL FREMME RETTFERDIGHET MELLOM GENERASJONER OG JOBBE FOR Å SIKRE LANGSIKTIG POLITIKK.

PRISEN PÅ MANGE VARER ER I DAG FRAKOBLET DE REELLE SOSIALE OG MILJØMESSIGE KOSTNADENE AV PRODUKSJON, OG FØRER TIL OVERFORBRUK. SAMTIDIG FORUTSETTER DAGENS ØKONOMISKE SYSTEM ØKT FORBRUK.

HVA SLAGS ANSVAR VIL DITT PARTI AT NORGE SKAL TA?

HVORDAN PLANLEGGER DERE Å TA IMOT DE SOM VELGER Å KOMME TIL NORGE?

HVILKE KONKRETE UTVIKLINGSPROSJEKTER VIL DITT PARTI SATSE PÅ? OG HVORFOR?

HVORDAN HAR DITT PARTI TENKT Å TILRETTELEGGJE FOR UTSLIPPSKUTT I LANDBRUKSSEKTOREN, BÅDE NASJONALT OG INTERNASJONALT?

PÅ HVILKEN MÅTE VIL DITT PARTI HJELPE UNGE Å ENGASJERE SEG I KLIMAPROBLEMATIKKEN, BÅDE I NORGE OG UNGDOM FRA DET GLOBALE SØR?

HVA VIL DITT PARTI GJØRE FOR AT DE SOM BLIR RAMMET OGSÅ ER DE SOM BLIR HØRT I AVGJØRELSE R OM EGEN FREMTID?

HVORDAN VIL DITT PARTI TILRETTELEGGJE FOR AT DET NORSKE FOLK SKAL KLARE Å REDUSERE OVERFORBRUKET?

HVA TENKER DITT PARTI OM DETTE FORSLAGET? OG HVA VIL DERE GJØRE FOR Å IVARETA FREMTIDIGE GENERASJONER I DAGENS POLITISKE BESLUTNINGER?

FOR AT KLIMASYSTEMENE SKAL STABILISERES OG IKKE FÅ KATASTROFALE FØLGER FOR MILLIONER AV MENNESKER, MÅ TEMPERATURSTIGNINGEN BEGRENSES TIL UNDER 2 GRADER. FOR Å KLARE DETTE, MÅ 2/3 AV DAGENS OPPDAGEDE FOSSILE BRENSLER IKKE UTVINNES.

I FØLGE FNS KLIMAPANEL VIL KLIMAENDRINGER SKADE HELSEN TIL MILLIONER AV MENNESKER HVIS VI IKKE ENDRER VÅRE FORBRUKSMØNSTRE. DETTE ER PÅ MANGE MÅTER VÅR TIDS MEST OMFATTENDE SOSIALE URETTFERDIGHET.

HVIS DEN GLOBALE GJENNOSNITTS-TEMPERATUREN STIGER MER ENN 2 GRADER OVER DAGENS NIVÅ, ESTIMERER FNS KLIMAPANEL AT DET ER HØY RISIKO FOR AT 20-30 % AV VERDENS PLANTE- OG DYREARTER VIL BLI UTRYDDET.

I FØLGE EN FN-RAPPORT FRA 2006 STÅR HUSDYRPRODUKSJONEN FOR HELE 18 % AV VERDENS KLIMAGASSUTSLIPP. DETTE ER MER ENN HELE TRANSPORTSEKTOREN TILSAMMEN.

I FØLGE FNS MILJØPROGRAM ER DEN STØRSTE FORBRUKSTRUSSELEN MOT MILJØET VERKEN BILKJØRING ELLER PLASTPOSER, MEN RETT OG SLETT AT VI SPISER FOR MYE KJØTT.

FN OPPNEVNER KJØTTPRODUKSJON SOM EN AV DE TO-TRE STØRSTE MILJØUTFORDRINGENE I VÅR TID. FOR MILJØETS SKYLD ER DET DERFOR MER HENSIKTMESSIG Å SATSE PÅ ØKT KONSUM AV GRØNNSAKER I TIDEN FRAMOVER.

I VÅR BLE DET EN DEL MEDIEFOKUS PÅ AT KOKEBØKENE SOM BRUKES I FAGET «MAT OG HELSE» I NORSK SKOLE ER LAGET AV OPPLYSNINGSKONTORET FOR KJØTT.

HVERT ÅR BLIR 10 000 DEKAR MATJORD LAGD BRAKK I NORGE.

ER KLIMAKAMPEN DITT PARTIS
KAMPSAK? OG HVIS IKKE, HVA ER
DERES KAMPSAK OG HVORFOR ER
DET VIKTIGERE?

HVORDAN FORHOLDER DITT
PARTI SEG TIL AT 2/3 AV HITTIL
KJENTE FOSSILE BRENSSELKILDER
IKKE BØR UTVINNES?

HVA ØNSKER DITT PARTI Å
GJØRE FOR Å KUTTE NORSKE
KLIMAUTSLIPP MED HENHOLD
TIL HUSDYRPRODUKSJON?

HVA VIL DITT PARTI GJØRE FOR Å
BEVARE KLODENS BIOMANGFOLD
OG FRAMTIDIGE GENERASJONERS
RESSURSGRUNNLAG?

HVA VIL DITT PARTI GJØRE
FOR Å ØKE DET NORSKE
KONSUMET AV GRØNNSAKER I
TIDEN FRAMOVER?

HVA TENKER DU OM DETTE
PROBLEMET, OG HVA ØNSKER
DITT PARTI Å GJØRE MED DET?

HVA VIL DITT PARTI GJØRE FOR
Å SØRGE FOR AT FRAMTIDIGE
GENERASJONER HAR MULIGHETEN TIL
Å Dyrke mat på egne ressurser?

HVA TENKER DU SOM POLITIKER OM
DETTE, I LYS AV AT FN OPPFORDRER
OSS I VESTLIGE LAND TIL Å MINSKE
KJØTTFORBRUKET VÅRT MED
HENSYN TIL MILJØET?

REGJERINGEN VED FINANSDEPARTEMENTET HAR DET ØVERSTE ANSVARET FOR NORGES POLITIKK PÅ BEREKRAFTIG UTVIKLING. HVORDAN FRAMTIDIGE GENERASJONAR SINE GRUNNLEGGENDE BEHOV AV IKKE-ØKONOMISK ART SKAL IMØTEKOMMES BLIR LIKEVEL KNAPT NEVNT I DEN NYESTE PERSPEKTIVMELDINGEN.

NORGE ER BEST I KLASSEN PÅ Å SKRIVE UNDER MILJØKONVENSJONER, INNGÅ INTERNASJONALE FORPLIKTINGER OG UTFORME AMBISIØSE HANDLING-SPLANER, MEN VEGRER SEG LIKEVEL FOR Å SATSE PÅ KLIMAVENNLIGE LØSNINGER.

BRUNDTLAND-KOMMISJONEN UTTALTE I 1987: "VI LÅNER MILJØKAPITAL FRA FRAMTIDIGE GENERASJONER UTEN TANKE PÅ, ELLER MULIGHETER TIL, Å BETALE TILBAKE. VI HANDLER SOM VI GJØR FORDI VI KAN SLIPPE USTRAFFET FRA DET."

NORGE MANGLER EN INSTITUSJON SOM FORANKRER HENSYN TIL FRAMTIDEN I DAGENS POLITIKK OG NÆRINGSLIV, DERFOR LIGGER FRAMTIDEN ALDRI LENGRE FREM ENN NESTE VALG.

Å SØRGE FOR AT RESSURSENE VÅRE BLIR FORVALTET PÅ EN BEREKRAFTIG MÅTE ER EN AV DE VIKTIGESTE OPPGAVENE VI HAR SOM SAMFUNN. LIKEVEL SER VI AT LANGSIKTIGE HENSYN FOR OFTE BLIR IGNORERT TIL FORDEL FOR ØNSKE OM KORTSIKTIG ØKONOMISK GEVINST.

I DAG BRUKER VI IKKE GENMODIFISERTE ORGANISMER (GMO) HVERKEN SOM FØR ELLER MAT I NORGE, MEN VI FÅR STADIG SØKNADER OM GODKJENNING AV NYE GMO-ARTER.

EKSPERTPANELET TIL FNS MAT-SIKKERHETSKOMITÉ MENER AT FOR Å OPPRETTHOLDE MATSIKKERHETEN UTEN AT DET GÅR PÅ BEKOSTNING AV MILJØET MÅ STYRESMAKTENE I HVERT ENKELT LAND PROMOTERE ANSVARLIG FORBRUK, EFFEKTIVITET I MATKJEDEN OG EN REDUKSJON I SLØSING/KASTING AV MAT.

FLERTALLEET AV KOSTHOLDSEKSPERTER ANBEFALER EN DIETT MED MODERATE MENGDER KJØTT OG MED HOVEDVEKT PÅ FRUKT OG GRØNT. EN SLIK DIETT VIL ÒG VÆRE MER KLIMAVENNLIG ENN EN DIETT MED STORE MENGDER KJØTT.

**HVORDAN SKAL DITT PARTI SETTE
BEREKRAFTIG UTVIKLING OG
FRAMTIDIGE GENERASJONERS
RETTAR HØYERE PÅ DAGSORDEN?**

**HVORDAN VIL DITT PARTI SØRGE
FOR AT RETTFERDIG FORDELING
AV RESSURSER I ET LANGTIDS-
PERSPEKTIV BLIR IVARETATT?**

**VIL DITT PARTI OPPRETTE EN
OMBUDSPERSON FOR FRAMTIDIGE
GENERASJONER SOM KAN TENKE
LENGRE FRAM ENN FIRE ÅR?**

**VIL DITT PARTI OPPRETTE EN
OMBUDSPERSON FOR FRAM-
TIDIGE GENERASJONER FOR Å
UNNGÅ AT DENNE PRAKSISEN
FORTSETTER?**

**HVA SLAGS STANDPUNKT HAR
DITT PARTI PÅ GMO?**

**VIL DITT PARTI OPPRETTE EN
OMBUDSPERSON FOR FRAMTIDIGE
GENERASJONER SOM KAN SØRGJA
FOR EI BEREKRAFTIG FORVALTING
AV RESSURSANE VÅRE?**

**HVA SLAGS FOLKEHELSESTRATEGI
HAR DITT PART?**

**HVA KAN DITT PARTI BIDRA MED
PÅ DETTE OMRÅDET?**

MED KLIMAENDRINGENE VIL FORHOLDENE FOR MATPRODUKSJON ENDRE SEG KRAFTIG I STORE DELER AV VERDEN. DETTE VIL TROLIG ÒG PÅVIRKE MATVAREHANDELEN. (RUSSLAND INNFØRTE FOR EKSEMPEL FORBUD MOT KORNEKSPORT I 2010 DA AVLINGEN VAR DÅRLIG.)

STORE DELER AV KLIMAGASS-UTSLIPPENE FRA LANDBRUKET KOMMER FRA OMLEGGING AV NATURLIGE ØKOSYSTEM TIL JORDBRUKSAREAL. MYE AV FØRET TIL NORSKE KYR BLIR LAGET AV SOYA FRA BRASIL, DER NATURLIGE ØKOSYSTEM STADIG BLIR OMGJORT TIL LANDBRUKS-JORD, BLANDT ANNET FOR Å DYRKE SOYA.

GLOBALE KLIMAGASSUTSLIPP MÅ I FØLGE FNS KLIMAPANEL NÅ SITT HØYDEPUNKT INNEN 2015 DERSOM VI SKAL GREIE Å HOLDE OSS TIL EN GLOBAL TEMPERATURENDRING PÅ 2 GRADER CELSIUS.

FNS MILJØPROGRAM HAR REGNET UT AT DET PER I DAG KOSTER MELLOM 5 OG 30 MILLIARDER DOLLAR ÅRLIG FOR AFRIKANSELAND ALENE FOR Å IMØTEKOMME KLIMAENDRINGENE.

PÅ 70-TALLET TILRETTELA NORGE FOR PETROLEUMSVIRKSOMHETEN, DEN GANG HANDLET POLITIKERE UT FRA KUNNSKAPEN SOM DA FANTES. FNS KLIMAPANEL HAR SAGT AT DE RIKE LANDENE I VERDEN MÅ KUTTE SINE KLIMAGASSUTSLIPP MED 30-37,5 MILLIARDER TONN INNEN 2020.

2/3 AV VERDENS OPPDAGEDE FOSSILE BRENSSEL MÅ FORBLI I JORDA DERSOM VI SKAL NÅ 2 GRADERS MÅLET.

GJENNOMSNIITTLIG SLIPPER VI ÅRLIG UT 11 TONN CO2 PER PERSON HER I NORGE, DETTE ER 10 TONN MER ENN HVA VI KAN SLIPPE UT I 2050 DERSOM VI SKAL FØLGE FNS KLIMAPANELS ANBEFALINGER.

GJENNOMSNIITTLIG SLIPPER VI ÅRLIG UT 11 TONN CO2 PER PERSON HER I NORGE, DETTE ER 10 TONN MER ENN HVA VI KAN SLIPPE UT I 2050 DERSOM VI SKAL FØLGE FNS KLIMAPANELS ANBEFALINGER.

**HVA SYNES DE OM DENNE
MATPRODUKSJONSSTRATEGIEN?**

**HAR PARTIET DITT EN
MATSIKKERHETSSTRATEGI?**

**MENER DERE AT NORGE SKAL
BIDRA FINANSIELT FOR AT
FATTIGE LAND KAN KUNNE
TILPASSE SEG KLIMAENDRINGENE?**

**HVOR MANGE PROSENT VIL DERE
KUTTE NORSKE UTSLIPP MED
OG HVORDAN SKAL DERE FÅ TIL
DETTE?**

**VIL DERE REDUSERE
OLJEUTVINNINGEN I NORGE?**

**HVORDAN VIL DERE TILRETTELEGGE
FOR NÆRINGS LIV OG ARBEIDSP LASSER
I FORNYBARESEKTOREN?**

**HVORDAN VIL DERE GJØRE
DET LETTERE FOR FOLK Å
GJØRE MILJØVENNLIGE VALG
I HVERDAGEN?**

**HVORDAN VIL DERE GJØRE
DET LETTERE FOR FOLK Å
GJØRE MILJØVENNLIGE VALG
I HVERDAGEN?**

